

מסורת הש"ס

- (א) [נעליה כח: ושי"ג],  
(ב) [נשבעות לד: מוא: מנח],  
(ג) [נעליה כח: ושי"ג] (ד) [נעליה  
לח: (ה) [נעליה כח: ושי"ג]

הגהות הב"ח

- (א) גב' תבענא ליה דבינא:  
(ב) שם מי אמר לכו  
(ג) יומקן: (ו) רשב"ם  
ד"ה לאחריני וכו' דמשמע  
ליה לא אמרינן אכל:  
(ד) ד"ה אמר רב הונא וכו'  
שאינה מוטלת עליו (נכתב)  
חז"מ וי"ב ק"ל לבסריא:  
(ה) בא"ד איז נותן אל  
לנו שקליה עליו לבסות  
הדבר והלכן וכו' מהני מילי  
למחוק וכו' לא אמרינן  
ליה וכו' אמרו לא אמרינן  
שמה: (ו) ד"ה אכל וכו'  
באספמיה כדאמרינן דוקא  
(ז) ד"ה ויצא לטעו וכו' דוקא  
קאמר רבי יהודה שיבא:  
(ח) חז"מ וי"ב לומי וכו' ולומר  
בה הורן ג' (ט) רשב"ם ד"ה  
ליכס וכו' וכו' וכו' דמשמע  
נשמעת מיהודה:

הגהות חו"י

- (א) רשב"ם ד"ה אמרו ליה  
כו' והכל איידי שטות חותם  
ל: (ב)

מוסף רש"י

כל מילתא דמתאמר  
באפי תלתא. כשהעולם  
אמריו בפני שלשה המגלה  
אותה אינו נכון הרע, שזה  
גילה מחלה דעמו שאם מגלה  
אותו אינו מושג, דמיעד  
ידע דסופא להגלות, דמנך  
מכח אית ליה וזה מגלה  
למכור חה למכור עד שיעדע  
(נעריין טו).

מוסף תוספות

- א. דקתני היה בגליל  
והחזיק ביהודה אינה חזקה  
הוא יהודה ויהודה היא  
חזקה אלא מחאה שלא  
בפניו היא מחאה. רשב"ם.  
ב. שאם היתה נשמעת  
המעצרת חזקה לכא  
ולמחות, רש"י וי"ב.  
ג. לא משום דס"ל ברבא  
שהמחאה נשמעת למרחוק  
כמו החזקה [אלא]. שיטת'ם  
בסם מוס' האש"ש.

ואי לא אמר למחר תבענא ליה דבינא ומפיקנא מיניה חלל פלוגי גזלן  
דקאכיל לארעאי בגזלותא בלנד הרי הוא כמותן פגם בחצירו ולא  
כמוסר עדות ואינה מחאה כן פ"ח. ל"א שמעתי משמועת רבי יעקב  
בר יקר ועיקר פליגא גולגל הוא ואפי' הוכיר על קרקע זה שמחזיק

לאו מחאה היא שהרי לא מיחה מחמת  
עצמו והרי הוא כמי שאמר פלוגי  
מחזיק בקרקעות של אחרים ולפוגמו  
מתכוין ולא לערער שהרי אינו מוזכר  
הוא שלו אכל אס פירש דקאכיל  
לארעאי בגזלותא הרי מיחה מחמת  
עצמו והודיע שהקרקע שלו מחזיק  
בעולה והוא מחאה ואע"ג דלא קיים  
למחר תבענא ליה דבינא ופירוש הוא  
למאי דקאמר דקאכיל לארעאי  
בגזלותא: **אמר.** לעדים לא מימרו  
ליה מחאה זו: **אמר רב זביד** הא  
**קאמר כו'.** ולא היא מחאה דהא  
לא אמרו ליה עדים מו: **רב פפא**  
**אמר.** לעולם מחאה היא דהכי קאמר  
לכו לעדים לדידיה לא מימרו אכל  
לאחרים מימרו וכיון שיאמרו לאחרים  
יחזרו אותן אחרים ויאמרו לו דחברך  
חברא אית ליה כו': **אמר רב** לא  
**אמרינן ליה.** לא קאי אהיכא דאמר  
לכו לא מימרו ליה דהא לרב זביד  
אפי' שמו לא היא מחאה וכל שכן  
הכל היכא שהשיבו כדבריו אלא  
מילתא באפי נפשיה היא וקאי אהיכא  
דאמר לכו מחאה גמורה וזוים לומר  
לו והם ענוהו לא אמרו ליה ולא חזר  
וימחה אחריו כן בפני עדים אחרים:  
**אמר רב זביד** הא **קאמר ליה** לא  
**אמרינן ליה.** וכיון שלא יאמרו לו היה  
לו לזה למחות עוד בפני אחרים  
שאמרו לו ואם לא מיחה אחריו כן  
הפסיד: **רב פפא** **אמר.** אין צריך  
למחות עוד בפני אחרים דמחאה  
מעלייתא היא דהכי קאמר ליה לדידי'  
לא אמרינן שאל נלך עד מקומו:

**לאחריני אמרינן כו'.** רב פפא קא דייק לא מימרו ליה לא אמרינן ליה דמשמע (א) לא אמרי' ליה אכל לאחריני אמרי מדלא אמר לא  
מימרו: **לא תיפוק לנו שופא.** לא יאכל דבר מפיקס דמשמע לא לו ולא לאחרינ: **שופא.** דיבור כמו שופא דינוקא בשוקא או דאכוס או  
דאמא (סוכה דף טו:): **אמר רב זביד** הא **קאמר כו'.** ואינה מחאה: **אמר ליה לא מפיק' שופא.** לא קאי אהיכא דאמר לכו לא תפיק לכו  
שופא דהתם כ"ע לא פליגי דלא היא מחאה בין אהדרו ליה בין לא אהדרו ליה שום דיבור ומילתא באפי נפשיה הוא (א) וכגון שזוהי אותם  
לאמר לו והם אמרו לא מפיקין שופא אמר רב פפא הכא דלאי מודיעין דלא היא מחאה דהא קאמר ליה לו ולא לאחרינ: **אמר**  
**רב הונא דריב יאושע.** האי נמי מחאה היא דכל מילתא דלא רמיא עליה דלינא שאינה מוטלת עליו (א) לצר וגם אינו מפסיד אס  
אומר אס לא אומר אמר לה לבני אדם ולא אדעמיה כלומר אינו נותן אל לבו שקיצל (א) הדבר עליו לכסותו והלכן אינו צריך למחות בפני  
אחרים שהרי מיחה בפני בני אדם שיכולין לומר לו. והלכתא בין אמר הממחה לא מימרו ליה מידי מהני מילי למחזיק וכו' אמר לא מפיקין  
שופא בכולהו היא מחאה בר מדאמר לכו שופא דלא היא מחאה וכן פסק ר"ח: ה"ג **אמר רבא** **אמר רב נחמן**  
**מחאה כו'.** ואע"ג דאותביה רבא לרב נחמן שיטת גמרא היא בהרבה מקומות כן. והכי פ' כי שמעה רבא מרב נחמן להך מילתא דאמרינן  
בה אמר רבא אמר רב נחמן אימיניה הך מילתא ורב אשי שקייר גמרא הוא דקאמר אמר רבא אמר רב נחמן וגם מפרש הקושיוא אחרי כן  
שהקשהו: **מחאה שלא בפניו היא מחאה.** ולא בעינן שישלח שלוחו למחות בפניו אלא מכיון שמיחה שלא בפניו היא מחאה שהרי יכול הדבר  
לצל לאוזני ואפי' לא ידע המחזיק מחמתו של מערער לא חיישין מאחר שמיחה זה כהוגן: **איסיביה רבא** (ל"א) **אמר רבי יהודה כו'.** ואי  
קשיא דאפרין מסיפא לסייע מרישא דהא אוקימנא מחאה שלא בפניו היא מחאה איכא למימר דרבא מוקי לה לרישא במילי אחרים: **אלא כדי**  
**שיאה כו'.** טעמא דרבי יהודה לאו משום דמלת שני מיוחדת אינש בשטריה אלא כדמפרש כדי שיאה כו' וטעמא דחזקה לדידיה משום דלא  
שציק איניש דאכלי ארעיה בלא רשותו אפי' שעה אחת ושחיק אלא לכן האריכו שלש שנים שפעמים שהמעצרת חזקה מהלך שנה ולא  
יצא ערער שלו לאוזני עד ג' שנים ולאפלוגי את"ק אתא דלא חיישין לשעת חירות וחזקה בפניו מיד היא חזקה הואיל ולא מיחה מיד  
מדחלי טעמא באספמיה (א) לקמן בפרקין [מא]. **ויצא לשנה אחרת.** קס"ד דרבא דוקא קאמר (א) שיצא המערער עצמו וימחה בסוף ג' בפניו של  
מחזיק אלא מחאה שלא בפניו לא היא מחאה והלכן חזקה שלא בפניו לא מיחוי חזקה. ואע"ג דלרבי יהודה היא חזקה בהכי לא  
קבייר ליה כרבי יהודה דר' יהודה מנריכו לילך ולערער ולרצא לא ננריכו אלא מתוך שאינו יכול למחות באספמיה גם המחזיק לא יכול  
להחזיק: **ואי ס"ד.** דאין צריך לשלוח שליח ולמחות בפניו בעדים אלא ימחה במקום שהוא שם ואם יצא הדבר לאוזני יצא למה ליה למיח  
עד מקום המחזיק או ללחל לשלוח למחות בפניו: **ליסיב אדוכפסי.** באספמיה ולימחי בפני עדים שהרי יכולין ללחל ולומר לו (א) בןקו ג'  
אס ילכו: ומשני **על טובה קמ"ל דגייסי.** הוא עצמו ונשקול קרקע ופירומו מיד המחזיק שאם ימחה במקומו ולא ילך ויציא עכשו מידו  
הפירות שאכל המחזיק ויציא ממנו בטורח דקשה גזל הנאכל [ומיין פט.]. ומיהו לאו דוקא מנריך ליה רבי יהודה ללא הכי קאמר לא אמרו  
לנריך ג' שנים אלא כדי שאם יהיה המערער באספמיה ומשהחזיק זה יאכל הקול ויודיעוהו בשנה שניה וימחה בתחלת שלש ויכול הדבר ללא  
לאוזני של מחזיק בסוף שנה שלישית ואז יש ההא למערער שאם ירצה הוא עצמו ללא בסוף שלש ויקח קרקע ופירות מעכשו בלא דין  
ודברים: **והא אמר רבא מחאה שלא בפניו היא מחאה.** לעיל [מא] פסק רבא הלכתא הכי: ומשני **בסר דשמעיה מרב נחמן.** ומירך לו  
תשובה שהשיבו פסק רבא הכי: ה"ג **מי שמיע לכו מרבי יוחנן מחאה כדמה.** בפני כמה בני אדם: **כל מילתא.** של גנאי: **דמחאמרא באפי תלתא**  
**לית בה משום לינשא בישא.** אס יחזרו ויאמרו לזה כך אמר פלוגי עליו. וטעמא כדמפרש בערינן גיש בערינן [מא]. חזק חזקא אית ליה ואמר  
אזי התם [מא]: דכל מילתא דעביד לאיגלווי לית בה משום לינשא בישא. והלכך גבי מחאה נמי מילתא דעביד לאיגלווי בעינן כדי שיהיה המחזיק  
בשטרו ולהכי פליגי מ"ד בפני שנים לית ליה דרבה בר רב הונא דעביד תלתא דהא אפי' בתרי עבידא לאיגלווי והוא מחאה בפני שנים

# חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא ל"א.

**רב פפא** **אמר** לדידיה לא תימרון לאחריני תימרון. נראה לר"י  
דרב פפא אית ליה שפיר דשמואל דאמר לעיל מיחה בפני בני  
אדם שאין יכולין לומר לו לא היא מחאה דהתם מיירי בחולה חזקן  
שלעולם לא ילך למקום שמחזיק שם אכל הכא ילכו למקום המחזיק  
ויגידו לבני העיר ויאמרו לו והוא

מחאה: **ל"יתיב** אדוכתיה ולימחי.  
תימה דאפרין מר' יהודה לסייעיה  
מרצנן דמוכס לעיל דסברי מחאה  
שלא בפניו היא מחאה \* ואור"י דרצא  
היה טועה וס"ד דכלל מקום  
שהחזקה נשמעת גם המחאה נשמעת  
וכמו שהחזקה (א) מיהודה לאספמיה  
ה"ג מחאה ואפילו הכי א"ר יהודה  
שיצא בפניו וימחה ורצנן סברי אפי'  
מיהודה לגליל אין החזקה נשמעת  
לכן לא היו חזקה אכל מיהודה ליהודה  
נשמעת והיו חזקה עד שיצא בפניו  
וימחה ולכ"ע שלא בפניו לא היו  
מחאה ורב נחמן דאליטריך לשנוי  
ענה טובה קמ"ל ולא שני ליה דלא  
מני למיחא אדוכתיה לפי שהמחאה  
אינה נשמעת אלא בזוהר מדינה  
משום דלכתי תקשי ליה אמאי מנריך  
רבי יהודה ללא בפניו ילך עד המדינה  
שהמחזיק שם וימחה דמדלא קמני  
ויצא לשנה אחרת וימחה ויודיעוהו  
משמע שצריך ללא בפניו כדפרשית:  
**ח"ג מכלל** דלא סבירא ליה הא  
**אמר רבא** מחאה שאל בפניו.  
ולא גר' והא אמר רבא אמר ר"נ:  
לית

רבא לרב נחמן מכלל דלא סבירא ליה דמחאה היא מחאה  
והאמר רבא מחאה שלא בפניו היא מחאה בחר דשמעה מרב  
נחמן סברה אשכחינהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר' יוחנן אמר להו  
מי אמר (א) ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מחאה  
ה"בני שנים ר' אבהו אמר ר' יוחנן מחאה בפני שלשה לימא בדרבה בר רב  
הונא קא מיפלגי \* דאמר רבה בר רב הונא וכל מילתא דמתאמרא באפי תלתא  
לית

לאחריני אמרינן ליה לא אמרינן ליה דמשמע (א) לא אמרי' ליה אכל לאחריני אמרי מדלא אמר לא  
מימרו: **לא תיפוק לנו שופא.** לא יאכל דבר מפיקס דמשמע לא לו ולא לאחרינ: **שופא.** דיבור כמו שופא דינוקא בשוקא או דאכוס או  
דאמא (סוכה דף טו:): **אמר רב זביד** הא **קאמר כו'.** ואינה מחאה: **אמר ליה לא מפיק' שופא.** לא קאי אהיכא דאמר לכו לא תפיק לכו  
שופא דהתם כ"ע לא פליגי דלא היא מחאה בין אהדרו ליה בין לא אהדרו ליה שום דיבור ומילתא באפי נפשיה הוא (א) וכגון שזוהי אותם  
לאמר לו והם אמרו לא מפיקין שופא אמר רב פפא הכא דלאי מודיעין דלא היא מחאה דהא קאמר ליה לו ולא לאחרינ: **אמר**  
**רב הונא דריב יאושע.** האי נמי מחאה היא דכל מילתא דלא רמיא עליה דלינא שאינה מוטלת עליו (א) לצר וגם אינו מפסיד אס  
אומר אס לא אומר אמר לה לבני אדם ולא אדעמיה כלומר אינו נותן אל לבו שקיצל (א) הדבר עליו לכסותו והלכן אינו צריך למחות בפני  
אחרים שהרי מיחה בפני בני אדם שיכולין לומר לו. והלכתא בין אמר הממחה לא מימרו ליה מידי מהני מילי למחזיק וכו' אמר לא מפיקין  
שופא בכולהו היא מחאה בר מדאמר לכו שופא דלא היא מחאה וכן פסק ר"ח: ה"ג **אמר רבא** **אמר רב נחמן**  
**מחאה כו'.** ואע"ג דאותביה רבא לרב נחמן שיטת גמרא היא בהרבה מקומות כן. והכי פ' כי שמעה רבא מרב נחמן להך מילתא דאמרינן  
בה אמר רבא אמר רב נחמן אימיניה הך מילתא ורב אשי שקייר גמרא הוא דקאמר אמר רבא אמר רב נחמן וגם מפרש הקושיוא אחרי כן  
שהקשהו: **מחאה שלא בפניו היא מחאה.** ולא בעינן שישלח שלוחו למחות בפניו אלא מכיון שמיחה שלא בפניו היא מחאה שהרי יכול הדבר  
לצל לאוזני ואפי' לא ידע המחזיק מחמתו של מערער לא חיישין מאחר שמיחה זה כהוגן: **איסיביה רבא** (ל"א) **אמר רבי יהודה כו'.** ואי  
קשיא דאפרין מסיפא לסייע מרישא דהא אוקימנא מחאה שלא בפניו היא מחאה איכא למימר דרבא מוקי לה לרישא במילי אחרים: **אלא כדי**  
**שיאה כו'.** טעמא דרבי יהודה לאו משום דמלת שני מיוחדת אינש בשטריה אלא כדמפרש כדי שיאה כו' וטעמא דחזקה לדידיה משום דלא  
שציק איניש דאכלי ארעיה בלא רשותו אפי' שעה אחת ושחיק אלא לכן האריכו שלש שנים שפעמים שהמעצרת חזקה מהלך שנה ולא  
יצא ערער שלו לאוזני עד ג' שנים ולאפלוגי את"ק אתא דלא חיישין לשעת חירות וחזקה בפניו מיד היא חזקה הואיל ולא מיחה מיד  
מדחלי טעמא באספמיה (א) לקמן בפרקין [מא]. **ויצא לשנה אחרת.** קס"ד דרבא דוקא קאמר (א) שיצא המערער עצמו וימחה בסוף ג' בפניו של  
מחזיק אלא מחאה שלא בפניו לא היא מחאה והלכן חזקה שלא בפניו לא מיחוי חזקה. ואע"ג דלרבי יהודה היא חזקה בהכי לא  
קבייר ליה כרבי יהודה דר' יהודה מנריכו לילך ולערער ולרצא לא ננריכו אלא מתוך שאינו יכול למחות באספמיה גם המחזיק לא יכול  
להחזיק: **ואי ס"ד.** דאין צריך לשלוח שליח ולמחות בפניו בעדים אלא ימחה במקום שהוא שם ואם יצא הדבר לאוזני יצא למה ליה למיח  
עד מקום המחזיק או ללחל לשלוח למחות בפניו: **ליסיב אדוכפסי.** באספמיה ולימחי בפני עדים שהרי יכולין ללחל ולומר לו (א) בןקו ג'  
אס ילכו: ומשני **על טובה קמ"ל דגייסי.** הוא עצמו ונשקול קרקע ופירומו מיד המחזיק שאם ימחה במקומו ולא ילך ויציא עכשו מידו  
הפירות שאכל המחזיק ויציא ממנו בטורח דקשה גזל הנאכל [ומיין פט.]. ומיהו לאו דוקא מנריך ליה רבי יהודה ללא הכי קאמר לא אמרו  
לנריך ג' שנים אלא כדי שאם יהיה המערער באספמיה ומשהחזיק זה יאכל הקול ויודיעוהו בשנה שניה וימחה בתחלת שלש ויכול הדבר ללא  
לאוזני של מחזיק בסוף שנה שלישית ואז יש ההא למערער שאם ירצה הוא עצמו ללא בסוף שלש ויקח קרקע ופירות מעכשו בלא דין  
ודברים: **והא אמר רבא מחאה שלא בפניו היא מחאה.** לעיל [מא] פסק רבא הלכתא הכי: ומשני **בסר דשמעיה מרב נחמן.** ומירך לו  
תשובה שהשיבו פסק רבא הכי: ה"ג **מי שמיע לכו מרבי יוחנן מחאה כדמה.** בפני כמה בני אדם: **כל מילתא.** של גנאי: **דמחאמרא באפי תלתא**  
**לית בה משום לינשא בישא.** אס יחזרו ויאמרו לזה כך אמר פלוגי עליו. וטעמא כדמפרש בערינן גיש בערינן [מא]. חזק חזקא אית ליה ואמר  
אזי התם [מא]: דכל מילתא דעביד לאיגלווי לית בה משום לינשא בישא. והלכך גבי מחאה נמי מילתא דעביד לאיגלווי בעינן כדי שיהיה המחזיק  
בשטרו ולהכי פליגי מ"ד בפני שנים לית ליה דרבה בר רב הונא דעביד תלתא דהא אפי' בתרי עבידא לאיגלווי והוא מחאה בפני שנים

**רב פפא** **אמר** לדידיה לא תימרון לאחריני תימרון. נראה לר"י  
דרב פפא אית ליה שפיר דשמואל דאמר לעיל מיחה בפני בני  
אדם שאין יכולין לומר לו לא היא מחאה דהתם מיירי בחולה חזקן  
שלעולם לא ילך למקום שמחזיק שם אכל הכא ילכו למקום המחזיק  
ויגידו לבני העיר ויאמרו לו והוא  
מחאה: **ל"יתיב** אדוכתיה ולימחי.  
תימה דאפרין מר' יהודה לסייעיה  
מרצנן דמוכס לעיל דסברי מחאה  
שלא בפניו היא מחאה \* ואור"י דרצא  
היה טועה וס"ד דכלל מקום  
שהחזקה נשמעת גם המחאה נשמעת  
וכמו שהחזקה (א) מיהודה לאספמיה  
ה"ג מחאה ואפילו הכי א"ר יהודה  
שיצא בפניו וימחה ורצנן סברי אפי'  
מיהודה לגליל אין החזקה נשמעת  
לכן לא היו חזקה אכל מיהודה ליהודה  
נשמעת והיו חזקה עד שיצא בפניו  
וימחה ולכ"ע שלא בפניו לא היו  
מחאה ורב נחמן דאליטריך לשנוי  
ענה טובה קמ"ל ולא שני ליה דלא  
מני למיחא אדוכתיה לפי שהמחאה  
אינה נשמעת אלא בזוהר מדינה  
משום דלכתי תקשי ליה אמאי מנריך  
רבי יהודה ללא בפניו ילך עד המדינה  
שהמחזיק שם וימחה דמדלא קמני  
ויצא לשנה אחרת וימחה ויודיעוהו  
משמע שצריך ללא בפניו כדפרשית:  
**ח"ג מכלל** דלא סבירא ליה הא  
**אמר רבא** מחאה שאל בפניו.  
ולא גר' והא אמר רבא אמר ר"נ:  
לית  
רבא לרב נחמן מכלל דלא סבירא ליה דמחאה היא מחאה  
והאמר רבא מחאה שלא בפניו היא מחאה בחר דשמעה מרב  
נחמן סברה אשכחינהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר' יוחנן אמר להו  
מי אמר (א) ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מחאה  
ה"בני שנים ר' אבהו אמר ר' יוחנן מחאה בפני שלשה לימא בדרבה בר רב  
הונא קא מיפלגי \* דאמר רבה בר רב הונא וכל מילתא דמתאמרא באפי תלתא  
לית  
לאחריני אמרינן ליה לא אמרינן ליה דמשמע (א) לא אמרי' ליה אכל לאחריני אמרי מדלא אמר לא  
מימרו: **לא תיפוק לנו שופא.** לא יאכל דבר מפיקס דמשמע לא לו ולא לאחרינ: **שופא.** דיבור כמו שופא דינוקא בשוקא או דאכוס או  
דאמא (סוכה דף טו:): **אמר רב זביד** הא **קאמר כו'.** ואינה מחאה: **אמר ליה לא מפיק' שופא.** לא קאי אהיכא דאמר לכו לא תפיק לכו  
שופא דהתם כ"ע לא פליגי דלא היא מחאה בין אהדרו ליה בין לא אהדרו ליה שום דיבור ומילתא באפי נפשיה הוא (א) וכגון שזוהי אותם  
לאמר לו והם אמרו לא מפיקין שופא אמר רב פפא הכא דלאי מודיעין דלא היא מחאה דהא קאמר ליה לו ולא לאחרינ: **אמר**  
**רב הונא דריב יאושע.** האי נמי מחאה היא דכל מילתא דלא רמיא עליה דלינא שאינה מוטלת עליו (א) לצר וגם אינו מפסיד אס  
אומר אס לא אומר אמר לה לבני אדם ולא אדעמיה כלומר אינו נותן אל לבו שקיצל (א) הדבר עליו לכסותו והלכן אינו צריך למחות בפני  
אחרים שהרי מיחה בפני בני אדם שיכולין לומר לו. והלכתא בין אמר הממחה לא מימרו ליה מידי מהני מילי למחזיק וכו' אמר לא מפיקין  
שופא בכולהו היא מחאה בר מדאמר לכו שופא דלא היא מחאה וכן פסק ר"ח: ה"ג **אמר רבא** **אמר רב נחמן**  
**מחאה כו'.** ואע"ג דאותביה רבא לרב נחמן שיטת גמרא היא בהרבה מקומות כן. והכי פ' כי שמעה רבא מרב נחמן להך מילתא דאמרינן  
בה אמר רבא אמר רב נחמן אימיניה הך מילתא ורב אשי שקייר גמרא הוא דקאמר אמר רבא אמר רב נחמן וגם מפרש הקושיוא אחרי כן  
שהקשהו: **מחאה שלא בפניו היא מחאה.** ולא בעינן שישלח שלוחו למחות בפניו אלא מכיון שמיחה שלא בפניו היא מחאה שהרי יכול הדבר  
לצל לאוזני ואפי' לא ידע המחזיק מחמתו של מערער לא חיישין מאחר שמיחה זה כהוגן: **איסיביה רבא** (ל"א) **אמר רבי יהודה כו'.** ואי  
קשיא דאפרין מסיפא לסייע מרישא דהא אוקימנא מחאה שלא בפניו היא מחאה איכא למימר דרבא מוקי לה לרישא במילי אחרים: **אלא כדי**  
**שיאה כו'.** טעמא דרבי יהודה לאו משום דמלת שני מיוחדת אינש בשטריה אלא כדמפרש כדי שיאה כו' וטעמא דחזקה לדידיה משום דלא  
שציק איניש דאכלי ארעיה בלא רשותו אפי' שעה אחת ושחיק אלא לכן האריכו שלש שנים שפעמים שהמעצרת חזקה מהלך שנה ולא  
יצא ערער שלו לאוזני עד ג' שנים ולאפלוגי את"ק אתא דלא חיישין לשעת חירות וחזקה בפניו מיד היא חזקה הואיל ולא מיחה מיד  
מדחלי טעמא באספמיה (א) לקמן בפרקין [מא]. **ויצא לשנה אחרת.** קס"ד דרבא דוקא קאמר (א) שיצא המערער עצמו וימחה בסוף ג' בפניו של  
מחזיק אלא מחאה שלא בפניו לא היא מחאה והלכן חזקה שלא בפניו לא מיחוי חזקה. ואע"ג דלרבי יהודה היא חזקה בהכי לא  
קבייר ליה כרבי יהודה דר' יהודה מנריכו לילך ולערער ולרצא לא ננריכו אלא מתוך שאינו יכול למחות באספמיה גם המחזיק לא יכול  
להחזיק: **ואי ס"ד.** דאין צריך לשלוח שליח ולמחות בפניו בעדים אלא ימחה במקום שהוא שם ואם יצא הדבר לאוזני יצא למה ליה למיח  
עד מקום המחזיק או ללחל לשלוח למחות בפניו: **ליסיב אדוכפסי.** באספמיה ולימחי בפני עדים שהרי יכולין ללחל ולומר לו (א) בןקו ג'  
אס ילכו: ומשני **על טובה קמ"ל דגייסי.** הוא עצמו ונשקול קרקע ופירומו מיד המחזיק שאם ימחה במקומו ולא ילך ויציא עכשו מידו  
הפירות שאכל המחזיק ויציא ממנו בטורח דקשה גזל הנאכל [ומיין פט.]. ומיהו לאו דוקא מנריך ליה רבי יהודה ללא הכי קאמר לא אמרו  
לנריך ג' שנים אלא כדי שאם יהיה המערער באספמיה ומשהחזיק זה יאכל הקול ויודיעוהו בשנה שניה וימחה בתחלת שלש ויכול הדבר ללא  
לאוזני של מחזיק בסוף שנה שלישית ואז יש ההא למערער שאם ירצה הוא עצמו ללא בסוף שלש ויקח קרקע ופירות מעכשו בלא דין  
ודברים: **והא אמר רבא מחאה שלא בפניו היא מחאה.** לעיל [מא] פסק רבא הלכתא הכי: ומשני **בסר דשמעיה מרב נחמן.** ומירך לו  
תשובה שהשיבו פסק רבא הכי: ה"ג **מי שמיע לכו מרבי יוחנן מחאה כדמה.** בפני כמה בני אדם: **כל מילתא.** של גנאי: **דמחאמרא באפי תלתא**  
**לית בה משום לינשא בישא.** אס יחזרו ויאמרו לזה כך אמר פלוגי עליו. וטעמא כדמפרש בערינן גיש בערינן [מא]. חזק חזקא אית ליה ואמר  
אזי התם [מא]: דכל מילתא דעביד לאיגלווי לית בה משום לינשא בישא. והלכך גבי מחאה נמי מילתא דעביד לאיגלווי בעינן כדי שיהיה המחזיק  
בשטרו ולהכי פליגי מ"ד בפני שנים לית ליה דרבה בר רב הונא דעביד תלתא דהא אפי' בתרי עבידא לאיגלווי והוא מחאה בפני שנים

ולענין

עין משפט  
גר מצוה

פח א ב ג ד מ"י פ"א  
מחל' טעון וטעון הל' ו  
ופ"ו הלכך ד סמך עשין לא  
טוע"ע ח"מ פ"י קמו טעוף  
ו ס"י טע טעוף יא:  
פח ה מ"י פ"א מהל'  
טעון וטעון הל' מ  
טוע"ע טע פ"י א:  
צ ו מ"י פ"ו מהל' דעות  
הלכה ה סמך לאון ט:

רבינו גרשום

הכי לא מיחה ואין מחזיקין  
בבכסיו. לא היא מחאה  
דמילי בעלמי' קאמר אבל  
כי אמר להו למחר אתבעיה  
ברבא היא מחאה דקאמר  
להו דאין דעתו למחול. אי  
אמר להו לא תימרו ליה  
דמחזיקי אמר רב זביד הא  
קאמר לא תימרו ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקין. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דהכי לא תימרו לה מערער  
לעדים לדידיה לא תימרו  
ליה. הא לאחריני אימרו:  
אמר ליה העדים למערער  
לא אמרינן ליה לפלוגי  
דמחזיקי. אמר רב זביד הא  
קאמר לא אמרינן ליה ולא  
היא מחאה. אמר לעדים לא  
היא מחאה ומחזיקי. אמר  
רב פפא דהא הוי מחאה  
דה